

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2018 r.

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny:

S. S.

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2018 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **J. J.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – (...) w W., (...), (...)**

o zapłatę

w przedmiocie wniosku powoda J. J. o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu

postanawia:

oddalić wniosek powoda J. J. o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

UZASADNIENIE

J. J. w treści pozwu skierowanego przeciwko Skarbowi Państwa – (...)w W., (...) (...) wniósł jednocześnie o zwolnienie go od kosztów sądowych oraz ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu.

W złożonym do niniejszej sprawy oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania na urzędowym formularzu wnioskodawca wskazał, że nie posiada on żadnego majątku, nie ma żadnych dochodów ani środków utrzymania, przy czym nie czyni również żadnych wydatków na swoje utrzymanie, nie posiada żadnych wierzytelności. Dodatkowo wnioskodawca oświadczył, iż jest kawalerem, odbywa karę pozbawienia wolności, nie podejmuje zatrudnienia z uwagi na wykształcenie podstawowe, jak i ze względu na zły stan zdrowia.

Zdaniem Referendarza Sądowego wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 102 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398) zwolnienia od kosztów sądowych może domagać się osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Według ustępu 2 cytowanego przepisu do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów.

W opinii Referendarza Sądowego złożone przez wnioskodawcę oświadczenie nie może stanowić dostatecznej podstawy do uwzględnienia jego wniosku. Godzi się zauważyć, iż zwolnienie od kosztów sądowych jest instytucją wyjątkową i jej zastosowanie wymaga wskazania, że sytuacja strony ubiegającej się o takie zwolnienie na tyle trudna, że uiszczenie należnych opłat stanowiłoby dla niej nadmierny wysiłek. Koszty sądowe nie są zobowiązaniami podlegającymi zaspokojeniu według uznania zobowiązanego, a osoba ubiegająca się o dobrodziejstwo zwolnienia od kosztów sądowych winna w pierwszej kolejności czynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero, gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się

niewystarczające, może zwrócić się o pomoc państwa (postanowienie SN z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84 niepublikowane).

Analizując przedłożone przez wnioskodawcę oświadczenie o stanie majątkowym i rodzinnym w powiązaniu z treścią informacji zawartej w piśmie nadesłanym przez jednostkę penitencjarną, w której wnioskodawca przebywa, a także w oparciu o wiadomości posiadane Referendarzowi Sądowemu z urzędu uznać należy, iż nie zaistniały po stronie J. J. przesłanki określone w art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, uzasadniające zwolnienie go od kosztów sądowych w całości.

Tutejszy Sąd Rejonowy został poinformowany przez(...) w W., że J. J. w czasie osadzenia nie podejmował odpłatnej pracy. W analogicznej sprawie cywilnej z powództwa J. J. wskazano, iż wprawdzie w dniu 22 października 2010 r. została przedstawiona skazanemu propozycja zatrudnienia odpłatnego w charakterze pracownika gospodarczego w wymiarze 1/2 etatu, lecz osadzony „po krótkim namyśle odmówił”. Ponadto wskazano, że w dniu 14 kwietnia 2011 r. na konto osadzonego wpłynęła kwota 2.000,00 zł, przy czym całą pozostałą do dyspozycji kwotę J. J. wykorzystał na zakupy w kantynie.

Ponadto z pisma (...) w G. wynika, J. J. otrzymał kwotę po 400,00 zł w dniach: 4 października 2016 r., 4 listopada 2016 r., 5 grudnia 2016 r., 3 stycznia 2017 r., 7 lutego 2017 r., 6 marca 2017 r., zaś w dniu 20 listopada 2017 r. uzyskał kwotę 2.000,00 zł, tj. łącznie kwotę 4.400,00 zł. Wnioskodawcy do dyspozycji pozostawiono kwotę 3.934,49 zł.

Takie zachowanie należy ocenić z całą stanowczością negatywnie. Należałoby bowiem oczekiwać, iż powód przeznaczy przynajmniej część uzyskanych środków na ponoszenie kosztów sądowych związanych z inicjowanym przez niego postępowaniem.

W tym aspekcie trzeba mieć na uwadze, że wnioskodawca przebywa w Zakładzie Karnym i z tytułu swego utrzymania nie ponosi żadnych wydatków, nie ma również nikogo na utrzymaniu. Nie budzi żadnych wątpliwości fakt, iż J. J. nie powinien uszczuplać swego majątku, przeciwnie powinien odpowiednio wcześniej, w miarę istniejących możliwości, gromadzić środki potrzebne na pokrycie przewidywanych kosztów sądowych lub wynagrodzenie pełnomocnika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1987 r., wydane w sprawie o sygn. akt I CZ 26/87, OSNC z 1988/7-8/103).

Reasumując uznać wypada, że skoro J. J. sam wyzbył się zdolności do zapłaty kosztów sądowych, preferencyjnie traktując inne zobowiązania, nie przeznaczając przynajmniej części uzyskanych środków na ponoszenie kosztów sądowych związanych z inicjowanym przez niego postępowaniem, to zwolnienie go od kosztów sądowych w niniejszej sprawie, które na obecnym etapie postępowania sprowadzają się wyłącznie do opłaty od pozwu, byłoby bezzasadnym obciążaniem Skarbu Państwa tymi kosztami. W ocenie Referendarza Sądowego, przy aktualnej postawie powoda, uwzględnienie wniosku powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych w rozpoznawanej sprawie byłoby sprzeczne z zasadą odpłatności postępowania i stawiałoby powoda w pozycji uprzywilejowanej wobec innych obywateli, którzy ponieść muszą ciężar uiszczenia opłat.

Tym samym Referendarz Sądowy, na podstawie art. 102 ust. 1 ustawy a contrario w związku z art. 118 ustawy w związku z art. 362¹ k.p.c., oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych.

Oddaleniu podlegał również wniosek J. J. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Zgodnie z treścią art. 117 § 2 i 5 k.p.c. strona niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.. Sąd uwzględni wniosek tylko wtedy, gdy udział pełnomocnika procesowego w sprawie uzna za potrzebny.

Wskazana w powyższym przepisie potrzeba ustanowienia pełnomocnika procesowego zachodzi wówczas, gdy strona jest nieporadna lub pozbawiona wolności, gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym (por. Turek J. Artykuł P M. Prawn. 2005/7/331 –t. 1 Adwokat z urzędu w postępowaniu cywilnym, cz. I).

W kontekście powyższego Referendarz Sądowy uznał, że przedmiotowa sprawa nie uzasadnia ustalenia, iżby dla jej skutecznego prowadzenia wnioskodawca potrzebował pomocy pełnomocnika z urzędu. Wskazać bowiem należy, że na wnioskodawcy jako powodzie spoczywa bowiem jedynie obowiązek podania faktów i dowodów na ich uzasadnienie, co nie wykracza poza jego umiejętności. Wnioskodawca nie ma jakiegokolwiek problemu z inicjowaniem postępowań sądowych, formułowaniem żądań, podawaniem okoliczności, które miałyby te żądania uzasadniać i dowodów, które miałyby potwierdzać wskazywane okoliczności. Ani stan zdrowia wnioskodawcy, ani jego pozbawienie wolności nie stoją temu na przeszkodzie. Rozpoznając wniosek J. J. należało mieć również na uwadze i to, że wnioskodawca niemal każdorazowo zamierzając wytoczyć powództwo zwraca się także z wnioskiem o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu, przy czym jak wynika z informacji nadesłanej przez (...) w analogicznej sprawie cywilnej z powództwa J. J. wnioskodawca tylko w okresie od stycznia do września 2010 r. odmówił spotkań aż 63 pełnomocnikom z urzędu.

Co więcej, o czym wiadomo Referendarzowi Sądowemu z urzędu, w przeważającym stopniu przedmiotem kierowanych przez wnioskodawcę do tutejszego Sądu spraw, są żądania kierowane właśnie przeciwko pełnomocnikom, którzy byli ustanawiani dla udzielenia J. J. pomocy w przeprowadzeniu zgłaszanych przez niego spraw, zakończonych dla niego niekorzystnym rozstrzygnięciem. Z pewnością nie takim postawom i nie takim celom służy zarówno instytucja zwolnienia od kosztów sądowych, jak i ustanowienia pełnomocnika z urzędu, a wnioskodawca – powołując się jedynie na swoją aktualną sytuację osobistą i majątkową - z pewnością nadużywa uprawnień do skorzystania z tych instytucji.

Nadto podnieść należy, iż zgodnie z art. 5 k.p.c., w razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym bez adwokata lub radcy prawnego niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.

W tym stanie rzeczy należy uznać, iż udział w niniejszej sprawie na obecnym jej etapie pełnomocnika z urzędu jest niepotrzebny. Dlatego też na podstawie art. 117 § 5 k.p.c. a contrario w związku z art. 362¹ k.p.c., Referendarz Sądowy oddalił wniosek J. J. o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu.

Na oryginale właściwe podpisy